

Handläggare
Maria-Angeliki Evliati
Telefon: 08-50828976**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2021-03-09, p. 13

Utvärdering av koncernövergripande bilpool

Förvaltningens förslag till beslut

Godkänna förvaltningens redovisning av utvärdering av koncernövergripande bilpool

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stad har upphandlat en koncernövergripande bilpool, dvs en bilpool som alla förvaltningar och bolag kan använda sig av. En bilpool innebär att ett antal personer delar på en eller flera bilar. Stadens fordonsstrategi pekar ut bilpooler som ett miljövänligt resealternativ när det inte är möjligt att gå, cykla och åka kollektivt. Fördelar med en bilpool är en effektivare fordonsflotta, genom bättre nyttjade fordon. En bilpool där fordonen ständigt är tillgängliga för närliggande verksamheter och allmänheten innebär att bilarna används mer jämfört med leasade bilar som i regel står oanvända stora delar av dagen. En extern leverantör har drivit bilpoolen och tillhandahållit 30 elbilar i anslutning till stadens förvaltningar och bolag. Utöver dessa elbilar har stadens anställda fått möjlighet att använda leverantörens övriga bilar runt om i Stockholm.

Miljöförvaltningen har med hjälp av Sweco sammanställt erfarenheter från bilpoolsavtalet inför en ny upphandling som gjordes under hösten 2020. Nuvarande avtalet löper ut i april 2021. Erfarenheterna har bidragit till upphandlingens kravspecifikation med framförallt en tydligare behovsbild. Det nya avtalet ska förutom elbilar inkludera lätta lastbilar för att täcka behov för resor där flera personer och verktyg förekommer. Ersättningsfordon ska uppfylla nivån Bas enligt stadens miljöbilsdefinition. Utöver dessa

krav i upphandlingen finns det ett värdefullt underlag för implementering av kommande avtalet och dialogen med nya leverantören. Det gäller placering och antal bilar och en effektivare intern kommunikation med anslutna verksamheter och användare. Erfarenheterna har nu sammanställts i en rapport (se bilaga 1)

Bakgrund

Serviceförvaltningen har genomfört en elbilpoolsupphandling som resulterade i att Stockholms stad tecknade avtal med Sunfleet i september 2018. Avtalet sträcker sig till april 2021. Under denna period har förvaltningar och bolag möjlighet att ersätta leasade bilar med delade elbilar som placerades i närheten av deras verksamhet. Avdelningar, enheter eller anställda med mindre regelbundet behov av bil har även kunnat använda Sunfleets befintliga bilar runt om i Stockholm.

Bilpoolen invigdes i mars 2019 i Arenagaraget, Globen där SISAB var först att få 11 elbilar. Miljöförvaltningen och de andra tekniska förvaltningarna har haft tillgång till elbilpoolen på tre platser på Kungsholmen. Totalt 30 upphandlade elbilar placerades vid olika förvaltningar och bolag i Stockholms inner- och ytterstad. Elbilarna kan nyttjas inte bara av anställda utan även av privatpersoner genom medlemskap hos Sunfleet.

Samtidigt har utbudet av Sunfleets ordinarie poolbilar minskat väsentligt under avtalets period. I april 2019 hade Sunfleet 48 platser med poolbilar inom Stockholms stad men i juli 2020 fanns det bara 10 platser kvar. Det innebär att tillgång till bilpool har minskat kraftigt för stadens anställda. Det beror på att Volvo Car Mobility lanserade en nyutvecklad mobilitetstjänst under varumärket ”M” och därmed minskade Sunfleets utbud av bilpooler för att successivt avveckla dem helt. Bilpooler som är till för företagsanvändare, bland annat Stockholms stad, finns kvar i Sunfleets varumärke tills avtalen löper ut.

Miljöförvaltningen har varit ansvarig för införandet av avtalet, inklusive kontakten mellan leverantören och alla avropsberättigade verksamheter. Miljöförvaltningen har även ansvarat för kommunikation, utvärdering och uppföljning av elbilpoolen genom statistik och användarundersökning.

På uppdrag av miljöförvaltningen har Sweco sammanställt utvärderingen i en rapport som presenteras i [bilaga 1](#). Rapporten finns även översatt till engelska. Eccentric-projekt, som

finansierades av EU under 2016-2020, har bekostat rapporten och översättningen.

Utvärdering av bilpool

Miljöförvaltningen har med hjälp av konsult sammanställt och analyserat den data som Sunfleet enligt överenskommelse lämnar till förvaltningen. Datan avser statistik gällande användning mellan januari 2019-juni 2020. En enkät skickades ut i mars år 2020 till personer som har använt bilpoolen och, 208 personer svarade på enkäten. Utöver att redovisa användning och användarerfarenheter, är fokus i rapporten att utvärdera elbilpoolens miljönytta och kostnadseffektivitet.

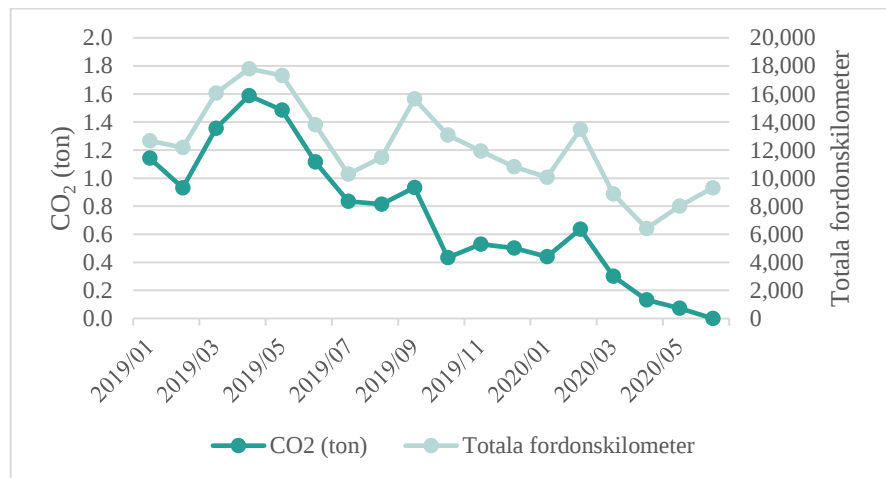
Användarerfarenheter

Majoriteten av bilpoolsanvändare behöver endast bil några gånger per månad eller några gånger om året. Omkring 30 procent av de svarande har behov av bil dagligen eller någon gång per vecka. Upphandlade bilen Renault Zoe har fungerat bra för de flesta men en del användare efterfrågar flera modeller för t.ex. resor med flera passagerare och utrustning samt önskar bättre trafiksäkerhet. Det finns även önskemål om fler platser att hämta upp elbilar på. Några användare tycker att de har relativt långt till uppställningsplatsen för poolbilarna. Många användare är positiva till bilpoolen och uppskattar att det är just elbilar i poolen.

Statistik över användning

Antalet användningstillfällen för poolbilar under perioden januari 2019 till och med juni 2020 visar på minskat nyttjande av poolbilar. Det kan förklaras av att antalet tillgängliga bilar har minskat samt att vissa anställda tycker att tillgängliga elbilar är för små för deras behov. Från mars 2020 och framåt kan minskningen till stor del förklaras med Corona-pandemin, då majoriteten av anställda jobbar hemifrån och många möten och inspektioner har ställts in.

En tydlig trend är att den ökande andelen användning av elbilar har medfört minskade lokala utsläpp av koldioxid.

Olika faktorer har påverkat hur användningen har utvecklats över tid. Användandet påverkas bland annat av hur tillgången till bilpoolen och bilarnas egenskaper, och hur användarna ser på elbil kontra konventionell bil.

Effektivare fordonshantering

Det är svårt att dra en tydlig gräns när en bilpoolslösning är att föredra framför leasing ur ett ekonomiskt perspektiv. För de verksamheter som använder bilar sporadiskt och med relativt korta hyrtider är bilpooler i de flesta fall den mest ekonomiska lösningen. För de verksamheter där fordon används mer regelbundet och dagligen är det inte lika uppenbart vilket som är den bästa lösningen. Det är vanligt att förvaltningar och bolag har egenägda eller leasade fordon i en intern bilpool för anställda att använda i sin yrkesutövning.

Miljönytta

För att jämföra miljönyttan med en elbilspool används leasing av en Renault Zoe som basalternativ. Renault Zoe är den mest förekommande personbilen bland stadens leasade och ägda fordon. En bilpool kan ge miljönytta på flera sätt:

- Gemensam bilpool där anställda från olika förvaltningar kan använda samma fordon ger en högre nyttjandegrad än om ägda eller leasade fordon är kopplade till endast en avdelning eller förvaltning.
- Att allmänheten kan nyttja fordonen ökar nyttjandegraden ytterligare.

Elbilar ger i sin tur miljönytta eftersom de inte har några lokala avgasutsläpp och bullrar betydligt mindre.

Slutsatser

Det går inte att ge ett rakt svar på om lösningen med en extern elbilspool är mer kostnadseffektiv än andra lösningar. Det beror helt på behov, körmönster och vilka alternativ till extern elbilspool som finns. Med upphandlad elbilspool kan andra företag och privatpersoner få tillgång till elbilar och poolbilar vilket är positivt.

Önskemål har framförts att miljökrav på batterierna bör införas vid kommande upphandlingar. Än så länge saknas emellertid certifiering eller miljömärkning av batterier för elbilar.

Önskemål har även framförts om flera olika typer av elbilar i poolen. I den nya upphandlingen som genomfördes under hösten 2020 har även eldrivna lätta lastbilar inkluderats i fordon som ska ingå i elbilspoolen för att tillmötesgå dessa önskemål. Andra slutsatser från statistik och användarundersökning, t.ex. placering av bilar där behovet är stort och kommunikationsinsatser gentemot anslutna verksamheter, är värdefulla för implementering av kommande avtalet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit med sig utvärderingens innehåll och slutsatser i den nya bilpoolsupphandlingen och det fortsatta arbetet för en koncernövergripande elbilspool.

Den nya genomförda upphandlingen har emellertid överklagats och förvaltningen inväntar besked från Förvaltningsrätten. Förhoppningen är att ny leverantör ska finnas avtalad till slutet av april 2021 när gällande avtal går ut.

Bilaga 1: Utvärdering av bilpool